

ANAMURDA ANANAS YETİŞTİRME DENEMELERİ (Önbildiri)¹

EXPERIMENTS ON THE CULTURE OF PINEAPPLES IN ANAMUR (Preliminary communication)

Ferit ALAPINAR

Kabataş Erkek Lisesi Emekli Tabiiye Öğretmeni

GİRİŞ

Memleketimizde çay ve kahve yetiştirilmesi denemelerinden sonra, ben de bir gün ananas yetiştirmeyi düşündüm. İlk aklıma gelen yer Anamur oldu. Anamur iklimi, ananas için Türkiyede en uygundur. Bu düşüncemi Kabataş Lisesi mezunlarından öğrencim olan ve şimdi Fen Fakültesi Matematik bölümünde bulunan Arif GÖLGE'ye söyledim O da, memnunlukla kabul etti ve bu işe benim kadar önem verdi. Çalışmalarından ötürü Arif GÖLGE'yi tebrik eder, huzurunuzda teşekkür ederim. Bu alanda bize büyük yardımlarda bulunan İstanbul Üniversitesi Botanik Bahçesi Şefi Ahmet ATTİLA'ya da teşekkürü bir borç bilirim.

Ananas (*Ananas sativus* SCHULT.) *Bromeliaceae* familyasındandır. Gövdesiz, yaprakları yıldızvari, sert ve kenarları dişlidir. Fideler üçüncü yılda meyva verebilir. Rozet şeklindeki yaprakların ortasından başak tipinde kalın çiçekdurumu çıkar. Bu başağın tepesinde, büyümesine devam eden eksen yıldızvari bir yaprak demeti husule getirir. Çiçekler, erguvani braktelerin koltuğunda bulunur. Alt durumlu yumurtalığın üstünde yeşilimtrak üç çanak yaprak ve erguvarimsi menekşe renginde üç taç yaprak vardır ki, herbirinin altları iki sert pulludur. Erkek organlar iki halka üzerinde dizili olup, altı tanedir. Yumurtalık, silindirik bir boyuncuk (stilus) üzerinde 3 parçalı bir tepecikle (stigma) son bulur. Büyük bir Yafa portakalı hacminde olan bileşik meyvası, genel olarak kısırdır. Pek ender çekirdek görülmüştür.

Ananasın ilk rastlandığı yer tropik Amerikadır. Afrikanın tropik bölgelerinde yetiştirilir. Avrupada ancak serlerde rastlanır. İstanbul Üniversitesi Botanik Bahçesi serlerinde de yetiştirilmiştir. Şekerleme,

1) Türk Biyoloji Derneği 14. Faaliyet Devresi İlmî Toplantı bildiri ve konferansları: 11. 8 Mayıs 1963.

reçel, şurup ve meyva suyu imâlinde kullanılır. Fransada 15. Lui tarafından 1730 da birkaç dip sürgünü getirtilerek serlerde çoğaltılıp yetiştirilmiştir. Halen en çok Hawaii, Singapur, Filipin ve Antillerde yetişir.

Ananasın yapraklarından pek ince iplikler elde edilir; bunları "baptiste d'ananas" adı altında dokurlar. Singapur, Formoza, Filipinlerde ananas ipliğine "pina" derler. Dokunan kumaşa da "nipis" veya "monsellines" denir.

ANAMURDA ANANAS DENEMELERİMİZ

1961 yılının Temmuz ayında iki ananas fidesiyle işe başladık. 1962 yılının Şubat ve Haziran aylarında üç tane daha götürüldü. Bunların hepsi açıkta bahçede kaldı. Kışın içeri almadık. Fidelerden yaşlı ve meyvaya yatmış olarak gideni biraz solguncadır. Böyle olmakla beraber sağlam ve iyi görünmektedir. Ötekiler koyu yeşildi.

1962 yılında meyva vermeye kalkmış olan, bu yıl Nisan ayında çiçek açtı, meyva verdi. Bu bitki yaşlıca olduğu için Anamur iklimine alışmamış olduğundan meyvası küçük kaldı. Biz de olgunlaşmadan koparıp attık.

Şimdi elimizde deneme ananasları altı tanedir. Hepsini diplerinden pekçok sürgün verdi. Asıl bu sürgünler tam olarak Anamur iklimine uymuş bulunmaktadır. Durumları çok iyidir. Yalnız yapraklarını bir böceğin yediğini henüz öğrendik, çaresine bakacağız.

Bakımında, funda toprağı esas olarak kullanılmıştır. Arada gübre şerbeti de verilmiştir. Ananaslar mutlaka demirli toprağı severler. Buradan demir sulfat göndermek üzereyiz. Sulama işleri hergün yapılır ve yapraklarına da pülverize edilir. Anamurda bu kış iyi geçti, fazla soğuk olmadı. Ortalama olarak kışın minimum 5°, maksimum 20-25° olabilirmiş. Yazın minimum 30-35°, maksimum 50-60° olurmuş (güneşte). Fakat bu rakamlar kesin değildir. Bütün bunları yerinde ve esaslı izlemek lâzım geliyor. Domateslerde yapıldığı gibi, oralarda serlerde yetiştirmek çok kolay ve ekonomik olabilir. Antalyada, Alanyada domates kadar ananasa da yer verilse!

Antalyada Sıcak İklim Bitkileri Deneme İstasyonunda üzerine düşmedikleri için başaramamışlar. Bu işe lüks dememek lâzımdır. İlk denemelerde muz için de böyle denmişti.

Bu ön bildiriye sunmakla büyük bir zevk duymakta ve tamamlayıcı bildirielerin de nasip olacağı kanısını taşımaktayız.